

NSD
NÄRINGSLIVETS
SKATTE-
DELEGATION

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm

Er referens:
Fi 2016/03965/S1

Stockholm, 2017-02-10

REMISSYTTRANDE

Remissyttrande avseende betänkandet Översyn av skattereglerna för delägare i fåmansföretag (SOU 2016:75)

Inställning

Näringslivets Skattedelegation (NSD) avstyrker ett genomförande av de samlade förslagen från utredaren. Det finns dock enskilda förslag som NSD tillstyrker eller ställer sig positiv till. Inställningen till de enskilda förslagen utvecklas nedan, i anslutning till att synpunkter på de enskilda förslagen redovisas.

Inledning och utgångspunkter

NSD har tagit del av betänkandet och de förslag som utredningen lämnar. Delegationen kan konstatera att förslagen som helhet innebär en allvarlig försämring som kan slå hårt mot företagande och sysselsättning i Sverige.

Utredningen tillsattes våren 2014 med uppdraget att se över beskattningen vid ägarskiften i fåmansföretag. Syftet var att säkerställa att reglerna vid ägarskiften är ändamålsenliga och att skattereglernas utformning inte påverkar om verksamheten avyttras till någon inom eller utom närståendekretsen. Genom tilläggsdirektiv beslutade i början av 2015 utvidgades utredningens uppdrag till att även se över det s.k. 3:12-regelverket i syfte att hitta en bra balans mellan syftet att skapa positiva effekter som ökat entreprenörskap, fler arbetstillfällen och högre tillväxt och syftet att begränsa vad som i tilläggsdirektiven benämns inkomstomvandling. I tilläggsdirektivet angavs även att de förslag som utredningen lämnar i denna del sammantaget ska medföra ökade skatteintäkter.

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Kansli: Postadress 114 82 Stockholm, Besöksadress Storgatan 19
Telefon 08/553 430 00, Telefax 08/553 430 99

Det finns cirka 386 000 delägare som direkt berörs av 3:12-reglerna. Indirekt berörs även de 295 000 företag dessa individer äger direkt och de närmare 800 000 personer som är anställda i dessa företag. Till detta kommer verksamheter och anställda i dotterföretag. Sammantaget innebär detta att förändringar i 3:12-regelverket kan få mycket betydande effekter för Sverige.

Undersökningar har visat att 4 av 5 jobb skapas i företag med färre än 50 anställda. Det är således angeläget med goda förutsättningar för mindre företag, inte minst i ljuset av de utmaningar Sverige står inför med hög arbetslöshet i kombination med många nyanlända som ska integreras i samhället och på arbetsmarknaden.

När 3:12-reglerna infördes i början av 1990-talet var det enda syftet att motverka s.k. inkomstomvandling inom det nya duala skattesystemet. De höga nivåerna för marginalskatt på arbete var och är alltjämt ett problem och så snart de sänks, mildras också 3:12-problematiken. Reglerna beaktade inte den risk som följer med entreprenörskap. Mot bakgrund av detta initierade den dåvarande socialdemokratiska regeringen år 2003 ett arbete med att förbättra reglerna och få ett regelverk som beaktar den risk som följer med företagande. Arbetet resulterade i att riksdagen 2005 beslutade en reformering av reglerna. När Alliansregeringen tillträdde fortsatte den under flera av åren 2007 – 2012 att ändra reglerna i samma syfte. Denna utveckling av 3:12-lagstiftningen har varit viktig för utvecklingen av det svenska näringslivet och har bidragit till att skatteintäkterna från 3:12-kollektivet ökat väsentligt.

Utredningens förslag innebär en betydande kursändring. Enligt NSD beror detta på att utredningen lagt allt för stor vikt vid sin strävan att begränsa utrymmet för s.k. inkomstomvandling. Utredningen har inte tagit tillräcklig hänsyn till de erfarenheter som kan hämtas från de förändringar av regelverket som gjordes vid reformerna 2006 och efterföljande år. Då alltför liten vikt lagts vid regelverkets betydelse för att skapa positiva effekter som ökat entreprenörskap, fler arbetstillfällen och högre tillväxt uppnår förslaget inte den balans som efterfrågas i direktivet. En orsak bakom denna felaktiga prioritering kan vara att utredaren inte anser att 3:12-reglerna ska främja företagande. Utredaren har i media uttalat att incitament för att starta företag och anställa personal får andra regler stå för.¹ Enligt NSD:s samlade bedömning har utredaren inte följt direktivens krav på bra balans mellan det entreprenörskaps- och tillväxtfrämjande syftet och syftet att begränsa s.k. inkomstomvandling.

Utgångspunkterna för en utredare får förstås en stor inverkan på vilka förslag som presenteras. Entreprenörskapsutredningen, som grundligt har kartlagt forskningen i frågor rörande entreprenörskap, innovation och småföretag samt deras betydelse för ekonomisk tillväxt, anger i sitt betänkande att skatter sannolikt är det viktigaste och mest kraftfulla ramverk som den politiska makten förfogar över för att skapa en dynamisk och entreprenörskapsinriktad miljö.² Om uppdraget att göra översynen av

---

¹ <http://www.ttela.se/nyheter/regionalt/utredaren-kritiken-%C3%A4r-%C3%B6verdriven-1.4134741>

² SOU 2016:72 s 23.

skattereglerna för delägare i fåmansföretag hade tilldelats Entreprenörskapsutredningen så hade förslagen inte inneburit en mångmiljardsskattehöjning.³

Vad gäller strävan att begränsa utrymmet för s.k. inkomstomvandling ska det beaktas att utredningen finner att det inte går att bestämma vad som utgör en korrekt fördelning mellan arbetsinkomst och kapitalinkomst och att det inte med empiriska data går att påvisa om reformerna faktiskt lett till en s.k. inkomstomvandling.

Enligt NSD är insikten om riskens betydelse för näringslivets utveckling central för den som har att ta ställning till när och hur en bra balans uppnås mellan syftet att motverka s.k. inkomstomvandling och syftet att skapa positiva effekter som ökat entreprenörskap, fler arbetstillfällen och högre tillväxt.

Att förverkliga en affärsidé genom eget entreprenörskap innebär ett stort inslag av risktagande. Om en verksamhet måste avvecklas förlorar företagaren ofta inte bara det tillskjutna kapitalet. Banker och andra kreditgivare ställer i regel krav på ett personligt borgensåtagande från ägaren för bolagets förpliktelser. De ekonomiska riskerna för privatekonomin är således ofta betydligt större än det tillskjutna aktiekapitalet. Till detta kommer den risk som många entreprenörer tar när de, för att kunna ägna sig åt sitt företagande, säger upp sig eller avstår från en anställning och därmed förlorar den trygghet som en fast anställning och en säker inkomst innebär. Entreprenörens risk förstärks av att skattesystemet inte är proportionellt vad gäller marginalbeskattnings-effekter hos ägaren vid vinster respektive förluster – utrymmet att beakta förluster vid beskattningen är ytterst begränsat samtidigt som vinster kan komma att beskattas i inkomstslaget tjänst med de höga skattenivåer som gäller där.

Risken för att en entreprenör tvingas lägga ned verksamheten är i regel stor och de orsaker som kan leda till detta ligger ofta utanför dennes kontroll. Det kan exempelvis handla om förluster som förklaras av tekniskiften, att viktiga kunder ställer in betalningar, att konkurrensförhållanden på marknaden förändras eller att konjunkturen utvecklas negativt. Under senare tid har ca 6 000 företagskonkurser registrerats årligen.

Det är enligt NSD centralt att lagstiftaren vid utformningen av skattereglerna skapar incitament som beaktar de risker som är förenade med entreprenörskap. Sverige behöver fler entreprenörer och växande företag. Det är så ökad sysselsättning, ökad tillväxt, och även ökade skatteintäkter, kan uppnås.

De främjande/riskkompenserande inslagen återfinns idag i de bestämmelser som reglerar utrymmet för kapitalinkomstbeskattad utdelning/kapitalvinst samt i bestämmelserna som anger till vilken skattesats denna inkomst ska beskattas. Det är de sammantagna effekterna av dessa bestämmelser som behöver beaktas i den kalkyl som ligger till grund för berörda individers beslut om att inleda, bibehålla eller utveckla sitt entreprenörskap.

³ Tillsammans med tre andra forskare skriver Entreprenörskapsutredningens särskilde utredare bl.a. "En bra start vore att avstå från ytterligare skattehöjningar på just små och medelstora företag." i Dagens Industri, 2017-02-03.

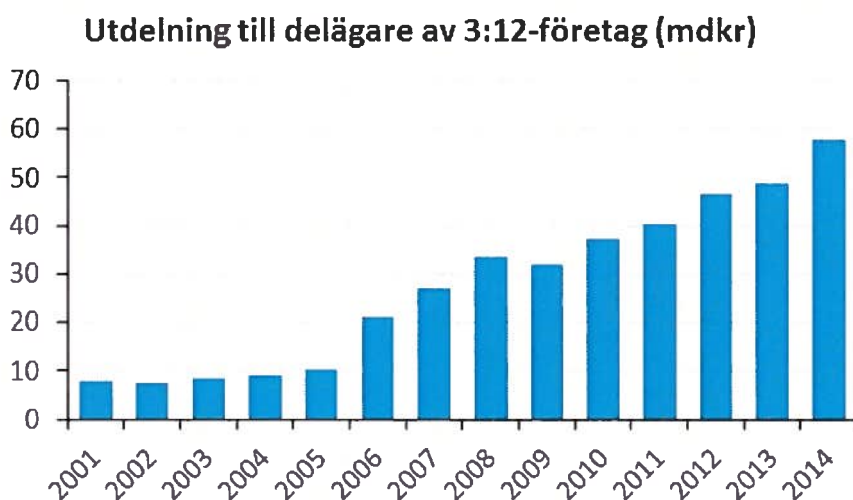
Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Erfarenheter av tidigare förändringar i 3:12-reglerna

De främjande inslagen i 3:12-lagstiftningen från 2006 och efterföljande år har inneburit en positiv utveckling för entreprenörskapet och det svenska näringslivet. I takt med denna utveckling har också skatteintäkterna från 3:12-kollektivet ökat väsentligt. Redan första året efter reformen, 2006, fördubblades utdelningarna i 3:12-företagen. Detta innebar, skattesatssänkningen beaktad, att de statliga skatteintäkterna från sådana utdelningar ökade med över 30 procent. Därefter har denna skattebas fortsatt att växa i snabb takt och uppgick 2014 till närmare 60 miljarder kronor. Figur 1 nedan illustrerar utvecklingen.

Figur 1.

Källa: SCB och egna beräkningar.

3:12-reformerna är förstås inte de enda orsakerna till ökade utdelningar under perioden. Konjunkturutveckling, inverkan från andra regelverk och beteendeförändringar är andra faktorer som påverkar. Utöver utdelningar genererar även kapitalvinster på kvalificerade andelar och löneuttag skatteintäkter från aktiva ägare i fåmansbolag. Utvecklingen av dessa övriga skattebaser illustreras nedan. Enligt NSD:s uppfattning förstärker den positiva utveckling som sammantaget kan konstateras bilden av hur lyckade reformerna varit.

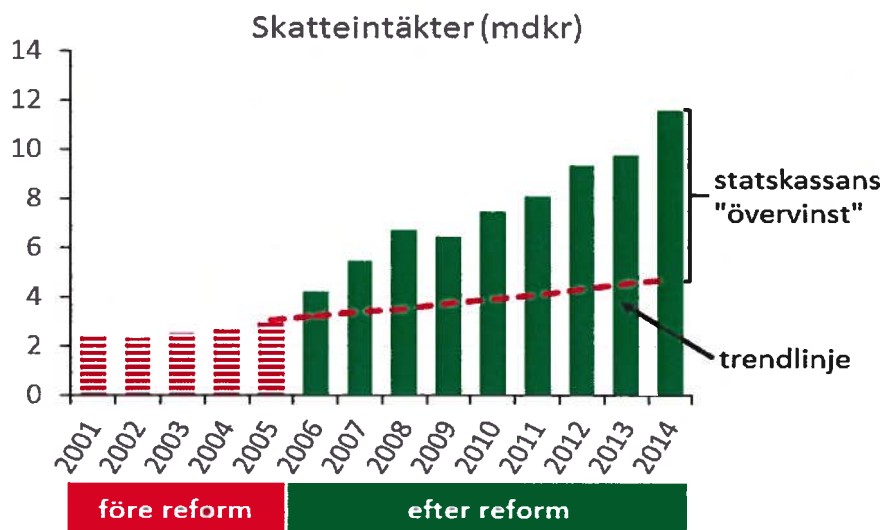
Statistiken visar att det är ovanligt att utdelningar tas ut med så stora belopp att gränsvärdet överskrider.⁴ Den stränga tjänstebeskattning som skulle aktualiseras för företagare med tjänsteinkomster över brytpunkten för statlig skatt innebär att de skattskyldiga får behålla en alltför liten del för att sådana utdelningsinkomster ska realiseras. En enkel överslagskalkyl utifrån detta, som visar hur skatteintäkterna på utdelningsinkomster från 3:12-delägare har utvecklats, ger en tydlig indikation på att reformerna bidragit till ökade skatteintäkter från dessa utdelningar. Från 2006 fram till 2014 är det ackumulerade beloppet mer än 30 miljarder kronor. Figur 2 nedan illustrerar denna utveckling.

⁴ Se betänkandet kapitel 6, tabell 6.11.

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Figur 2.

Källa: SCB och egna beräkningar.

Eventuella påståenden att den höjda utdelningen skett genom en inkomstväxling motsägs av att lönesumman som betalats ut till delägare i 3:12-bolag utvecklats i ungefär samma takt som lönesummans utveckling för hela ekonomin. På individnivå finns även koppling till det s.k. lönekravet. Lönesumman till 3:12-delägare var 2014 ungefär 65 miljarder kronor, vilket motsvarar knappt 5 procent av den totala lönesumma på ca 1 500 miljarder kronor som betalades ut till samtliga anställda i ekonomin. Figurerna 3 och 4 illustrerar utvecklingen.

Figur 3.

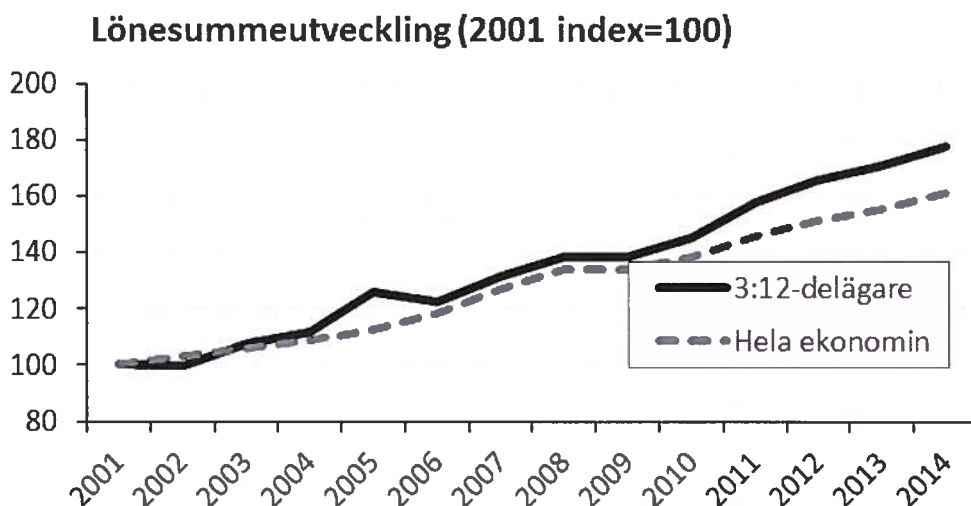

Källa: SCB och egna beräkningar.

Huvudmän i NSD är:
Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige

Kansli: Postadress 114 82 Stockholm, Besöksadress Storgatan 19
 Telefon 08/553 430 00, Telefax 08/553 430 99

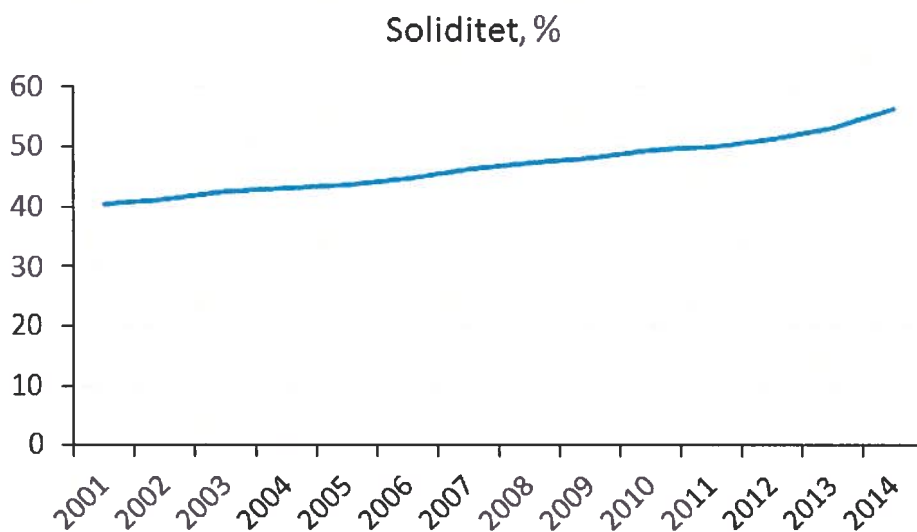
Figur 4.

Källa: SCB och egna beräkningar.

Värt att notera är också att utdelningarna inte har följts av en försämrad soliditet i företagen. Tvärtom har soliditeten stärkts något över tid, se figur 5.

Figur 5.

Källa: SCB och egna beräkningar.

Förutom utdelningar genererar som nämnts 3:12-reglerna också skatteintäkter till statskassan i form av skatt på kapitalvinster. Kapitalvinster är till sin natur mer ryckiga. Värderna ackumuleras ofta över tid och tidpunkten för när realisering sker påverkas av många faktorer. Utöver grundläggande företags- och investeraraspekter har också regeländringar i skattesystemet betydelse. Exempelvis innebar 2006 års reform en skärpning av kapitalvinstbeskattningen som aviserades i god tid, vilket föranledde ökat antal försäljningar under 2005.

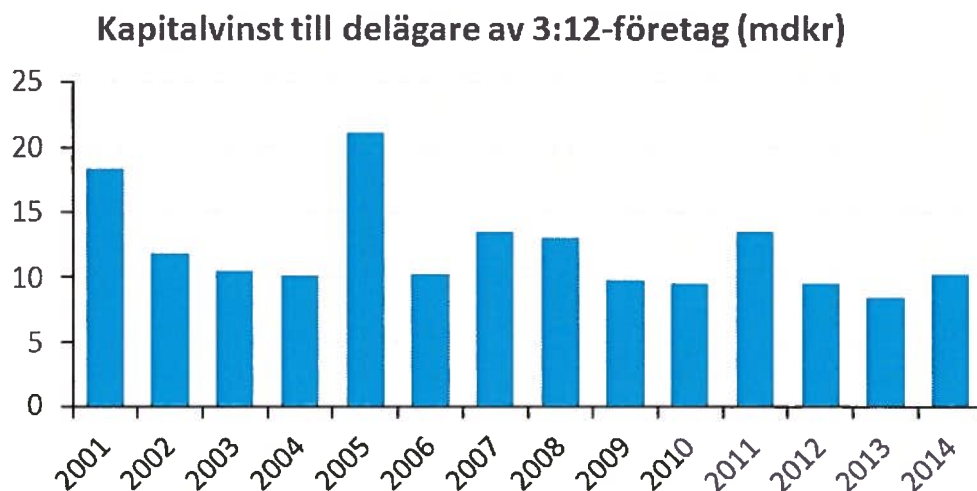
Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Kansli: Postadress 114 82 Stockholm, Besöksadress Storgatan 19
Telefon 08/553 430 00, Telefax 08/553 430 99

De sammantagna kapitalvinsterna är en sammanläggning av vinster och förluster, vilket kan förstärka ryckigheten. Sammantaget är det svårt att urskilja någon tydlig trend för kapitalvinsternas utveckling under hela perioden. Det är därför också svårt att avgöra eventuella effekter för statskassan på grund av förändringar i denna skattebas. Figur 6 illustrerar utvecklingen.

Figur 6.

Källa: SCB och egna beräkningar.

De statistiska uppgifter som redovisats ovan ger en tydlig bild av en positiv utveckling sedan 3:12-reformerna 2005 och åren därefter. NSD:s slutsats av den utveckling av de olika baserna som beskrivits ovan är att de reformer som skett i syfte att stimulera nyföretagande och risktagande har varit lyckade, även ur ett strikt statsfinansiellt perspektiv.

Enligt NSD är det en allvarlig brist att utredningen inte har tillvaratagit möjligheten och gjort en fördjupad kvantitativ analys av sambanden mellan reformerna av 3:12-reglerna och skattebasernas utveckling. Utredningen har, så vitt kan utläsas av betänkandet, i denna del begränsat sig till att se på utvecklingen av vissa medel- och vissa medianvärden. Utredningen bortser då från det faktum att antalet entreprenörer har ökat kraftigt över tid och att det i regel tar lång tid innan de entreprenörer som lyckas med sin satsning kan ta ut avkastningen på sitt risktagande från företaget. Att medeltal utvecklas svagare kan enligt NSD därför ha sin förklaring i att syftena med reformerna har uppfyllts. Fördjupade analyser, så som hur inkomster i och från äldre företag (från vilka observationer kan hämtas från en längre tidsperiod) har utvecklats över tid saknas tyvärr i betänkandet. Detta får ses som en allvarlig brist i en utredning som lämnar förslag på att skärpa beskattningen med närmare 5 miljarder kronor. Här ska även beaktas att behovet av investeringar och nya arbetstillfällen i dag är större än på mycket länge.

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Kansli: Postadress 114 82 Stockholm, Besöksadress Storgatan 19
Telefon 08/553 430 00, Telefax 08/553 430 99

Erfarenheterna från tidigare reformer talar enligt NSD starkt för att utgångspunkten i det fortsatta lagstiftningsarbetet behöver vara inriktat på att reducera kvarvarande brister, i syfte att stimulera entreprenörskap.

Utredningens förslag

Utredningen förslår att beskattningen av s.k. 3:12-ägare ska höjas med 5 miljarder kronor. Detta innebär en kraftig reduktion av de incitament till risktagande som successivt har införts i 3:12-regelverket. Förslagen innebär exempelvis att delägare kan drabbas av:

- ett mer än halverat lönebaserat utrymme,
- att kravet på att det egna löneuttaget - för upprätthålla rätten till lönebaserat utrymme - skärps med 60 procent,
- en sänkning av gränsbeloppet baserat på förenklingsregeln med cirka 40 procent och
- att skattesatsen inom gränsbeloppet höjs från 20 till 25 procent.

Enligt NSD är det uppenbart att ett genomförande av förslag av detta slag skulle leda till minskat nyföretagande, färre investeringar och lägre sysselsättning – något som riskerar att slå allvarligt mot den svenska samhällsekonomin. Sådana skador är i efterhand svåra att läka genom senare förbättringar av 3:12-regelverket. Förtroendet för stabiliteten i de riskkompenserande delarna i 3:12-reglerna har då redan tagit skada.

Regeringen bör enligt NSD, som angivits ovan, nu istället verka för att regelverket förbättras. I detta ligger bl.a. att ta tillvara utredningens förslag om att slopa kapitalandelskravet, den s.k. fyraprocentsspärren, och att förbättra förutsättningarna för generationsskiften mellan närstående. Detta kan, som den historiska utvecklingen talar för, ske så att både entreprenörskap och skatteintäkter ökar.

Synpunkter på förslagens enskilda delar utvecklas nedan.

Lönebaserat gränsbelopp

Det lönebaserade utrymmet är av central betydelse för ett väl fungerande 3:12-regelverk. Dessa delar av regelverket fungerar enligt NSD bra idag. Undantagen är de problem som följer med kapitalandelskravet och begränsningar i möjligheten att tillgodoräkna sig löneunderlag från indirekt ägda företag.

Utredningen föreslår att kapitalandelskravet slopas. NSD instämmer att kapitalandelskravet är skadligt då det orsakar allvarliga tröskeeffekter och motverkar utvecklingen av näringslivet. Ett slopande av kapitalandelskravet är enligt NSD viktigt, varför detta förslag tillstyrks. Ett slopande av detta krav ger dock inte legitimitet åt de försämringar som utredningen samtidigt föreslår avseende det lönebaserade utrymmet.

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Det lönebaserade utrymmet har införts, och successivt utvidgats, i syfte att beakta risk och att stimulera till nyanställningar. Så sent som 2014 höjdes storleken på det lönebaserade utrymmet för att bl.a. öka sysselsättningen. Utredningen väljer dock en annan utgångspunkt. Istället för att utgå från behoven av riskkompensation och stimulans till nyanställningar, anser utredningen att utgångspunkten ska vara att skapa ett utdelningsutrymme utöver det kapitalbaserade utrymmet åt andelsägare i företag där risken för inkomstomvandling är begränsad.

Den valda utgångspunkten är enligt NSD för snäv. Den riskerar leda till att den i direktiven efterfrågade goda balansen mellan syftet att motverka s.k. inkomstomvandling och syftet att skapa positiva effekter som ökat entreprenörskap, fler arbetstillfällen och högre tillväxt inte uppnås. Utredningen beaktar inte i tillräcklig omfattning att anställda är en faktor som, i likhet med kapitaltillgångar, genererar inkomst som i principellt hänseende för ägare ska ses som kapitalinkomst. Att beskatta inkomster som genererats av anställda (och andra produktionsfaktorer) som lön hos delägaren är enligt NSD felaktigt. Sådan inkomst är utifrån principiella utgångspunkter att betrakta som kapitalinkomst.⁵

Det finns ur ett principiellt perspektiv skäl som talar såväl för som emot utredningens förslag till en modell baserad på individualiserade underlag. För att upprätthålla god balans kräver dock en individualisering att gränsvärden och procentsatser justeras uppåt, eftersom individualiseringen minskar löneunderlaget för alla delägare som innehåller mindre än 100 procent av bolaget. Mot den bakgrunden blir de kraftiga nedjusteringar av hur stora delar (exempelvis från nuvarande 50 procent till som lägst 10 procent) av löneunderlaget som enligt utredningens förslag ska kunna tillgodoräknas delägarna principiellt fel. De blir vidare kraftiga avsteg från den balans som hittills rått mellan regelverkets främjande och begränsande syften.

Exempelvis kommer det försämrade löneunderlaget att slå hårt mot en situation där en entreprenör med ett företag med ett löneunderlag på 60 inkomstbasbelopp är i behov av kompletterande ägarkompetens och ett större riskkapital för att klara av den ökade internationella konkurrensen. I en sådan situation är det idag inte ovanligt att ursprungsägaren kan låta en person med den eftersökta kompetensen genom nyemission gå in som delägare i företaget. Om detta innebär att de båda delägarna efter nyemissionen äger hälften var av företaget kommer förslaget till trappan i sig leda till att det för ägarna samlade lönebaserade utrymmet mer än halveras. Företagsekonomiskt motiverade ägarspridningar, som i detta exempel, motverkas av de stora stegen i trappan.

Ett annat exempel är ett företag som vill erbjuda personalen att bli ägare till en mindre aktiepost i företaget i syfte att skapa starkare incitament, ökad lojalitet etc. Utredningsförslagets nivåer i trappan (dvs. procentsatserna 10, 25 och 50 samt gränserna 8 och 60 inkomstbasbelopp) skulle innebära att alla anställda med begränsade andelsinnehav riskerar att få så gott som hela avkastningen tjänstebesattad. Om de anställda i stället köper aktier på börsen kommer avkastningen att beskattas i inkomstslaget kapital, varvid en betydligt större del av inkomsten får behållas efter skatt. Exemplet visar bl.a. att de av utredningen föreslagna nivåerna, i synnerhet den om 10 procent, leder

⁵ Denna syn får även stöd i utredningens betänkande, se exempelvis s. 181.

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

till att många anställda som omfattas av s.k. incitamentsprogram får allt för låga gränsbelopp.

Ytterligare ett annat exempel på hur utredningens förslag slår är att en delägare med ett löneunderlag upp till 64,8 inkomstbasbelopp, motsvarande knappt 4 miljoner kronor, med förslaget till trappa får se sitt lönebaserade utrymme mer än en halverat. Denna storlekskategori av löneunderlag kan antas ofta representera innehav i företag som fått sin affärsidé att bära och därmed har god potential att växa. Det är enligt NSD svårt att se det rimliga i att ägare till sådana verksamheter ska drabbas hårdast av förslaget. Exempelvis kommer en förändring i enlighet med förslaget för en person som äger och driver ett företag med god lönsamhet och avkastning i vilket han själv och åtta anställda arbetar och där bolagets snittlön är 33 000 kronor per månad, innebära en ökad skattekostnad om cirka 350 000 kronor per år till följd av nivå-sänkningen i det lönebaserade utrymmet. Till detta kommer den ökade skatt som följer av utredningens förslag till ökat lönekrav.

Ovanstående visar att individualiseringen och den kraftiga sänkningen av hur stor del av löneunderlagen som ska utgöra lönebaserat utrymme enligt utredningens förslag får effekter som inte kan anses rimliga eller legitima. NSD avstyrker därför utredningens förslag till förändringar av hur stor del av löneunderlaget som ska tillgodoräknas gränsbeloppet. Det är enligt NSD beklagligt att utredningen inte utrett och lämnat alternativa förslag på nivåer i trappan. Allra mest angeläget vore alternativ till förslaget i det lägsta skiktet, då den föreslagna procentsatsen för lönebaserat utrymme om 10 procent är en orimligt kraftig försämring. Även högre alternativ till nivån 25 procent är angelägna, bl.a. mot bakgrund av att den nivån så sent som 2013 ansågs för snålt tilltagen. Därtill vore det enligt NSD rimligt att justera gränserna 8 respektive 60 basbelopp, särskilt mot bakgrund av den individualisering som föreslås. I sammanhanget framstår den högsta nivån vid 50 procent som relativt hög.

Utredningen förslår även en individualisering av lönekravet. NSD anser att en sådan individualisering – att lönekravet kopplas till andelsägarens andel av löneunderlaget – är logisk och välkommen. Det är svårt att finna skäl till varför en delägare med ett mycket begränsat andelsinnehav ska ha ett lönekrav direkt kopplat till företagets totala löneunderlag. NSD tillstyrker denna del av utredningens förslag.

Utredningen föreslår vidare att nivåerna i lönekravet ska höjas. Förslaget innebär att det lägsta krav som kan aktualiseras går från – omräknat – en månadslön motsvarande cirka 30 000 kronor till cirka 40 000 kronor, samtidigt som taket på kravet motsvarar en höjd månadslön från cirka 47 000 kronor till cirka 74 000 kronor.

Höjningarna av lönekravet är betydande och många delägare kommer inte längre klara av att uppfylla lönekravet. Det ökade kravet på löneuttag slår särskilt hårt mot ägare till nystartade verksamheter och företag som befinner sig i en expansionsfas. I sådana företag är det ekonomiska utrymmet för löneuttag ofta mycket begränsat. För många delägare ger den enda alternativa regeln, förenklingsregeln, inte tillräcklig kompensations.

När det gäller taket för lönekravet är det NSD:s uppfattning att nivån, 74 000 kronor, är orimligt hög och helt främmande i relation till förhållandena i flertalet branscher och på lokala marknader, särskilt utanför storstadsregionerna. Ökningen är en skärp-

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

ning med närmare 60 procent och riskerar att slå hårt mot delägare i företag med många anställda.

De skärpande inslagen i lönekravet är enligt NSD för kraftiga för att vinna legitimitet och innebär samtidigt en allvarlig urholkning av incitamenten till att anställa och ta de risker eget företagande innebär. NSD avstyrker dessa förslag.

Förslagen kopplade till lönebaserat utrymme slår enligt NSD sammantaget särskilt hårt mot riskfyllda nystartade verksamheter. Ett exempel kan illustrera detta. En person, exempelvis en forskare eller ingenjör, har en idé till ny teknologi och har därför nyligen lämnat en anställning för att starta ett företag för att utveckla idén, med förhoppningen om att den om fem år ska vara färdig för marknaden. Entreprenören har själv 75 procents ägarandel och företaget har anställt fyra personer med en snittlön om 35 000 kronor per månad. En av dessa är en nyckelperson för verksamheten och är själv innehavare av 25 procent av bolaget. Behovet och möjligheten till egen lön för huvudaktieägaren uppgår till 40 000 kronor per månad. Som kalkylen såg ut när beslutet att satsa togs skulle gränsbeloppet den dag bolaget kan säljas, eller generera löpande intäkter, för entreprenören/ huvudaktieägaren uppgå till cirka 4 600 000 kronor. Med utredningens förslag skulle det endast uppgå till knappt 450 000 kronor. Skulle ägaren klara av att uppfylla det ökade lönekrav som följer med förslaget skulle gränsbeloppet uppgå till cirka 2 000 000 kronor. I båda fallen försämras gränsbeloppet väsentligt. Kalkylen blir en helt annan. Detta är ett exempel på hur utredningens förslag slår mot särskilt riskfyllda investeringar. Det ska här beaktas att samhällsnyttan av produktivt entreprenörskap systematiskt överstiger den avkastning som tillfaller entreprenören. Forskning visar att mer än 95 procent av värdet tillfaller samhället i form av bättre varor och tjänster samt lägre priser.⁶

Utredningens förslag till kraftiga reduceringar vad gäller möjligheterna till lönebaserat utrymme och nivåerna i utrymmet har till stor del sin grund i synen på beskattningen av vissa s.k. partnerbolag och den risk de aktuella delägarna där tar. NSD önskar här framföra att risknivåerna i dessa partnerbolag har stor spridning och, inte minst, att ägarna till sådana aktier är få i förhållande till den totala population som beräknar lönebaserat utrymme. Utredningen lägger för stor vikt vid att begränsa löneunderlagsutrymmet för den del av partnerbolagen där det anses finnas en mer begränsad risk hos andelsägarna. Detta leder till att villkoren för övriga svenska fåmansföretag och klimatet för entreprenörskap försämras. Därmed uppstår effekter som slår hårt mot de samhällsekonomiska målen. Ökat entreprenörskap, fler arbetstillfällen och högre tillväxt får stå tillbaka på ett för den svenska samhällsekonomin skadligt sätt. Detta gäller för såväl den nu gällande kapitalandelskravet, som de förslag till försämringar i löneunderlagsbestämmelserna som utredningen lämnar.

När det gäller möjligheten att tillgodoräkna sig löneunderlag från dotterbolag tillstyrks och välkomnas förslagen till lättnader, men det finns enligt NSD:s uppfattning skäl att sänka gränserna ytterligare. Det är svårt att se principiella skäl för att inte sänka kravet på ägarandel betydligt mer.

⁶ Nordhaus, W D (2005), Schumpeterian Profits and the Alchemist Fallacy, Yale Working Papers on Economic Applications and Policy nr 6, Department of Economics, Yale University, New Haven, CT.

Huvudmän i NSD är:
**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
 Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Förenklingsregeln

Utredningens förslag innebär att utrymmet enligt förenklingsregeln sänks med nära 40 procent. En så kraftig försämring av förenklingsregeln kommer att slå hårt dels mot ensamägare till mindre företag med begränsad lönsamhet, dels mot incitamenten för nya företagare och företagare i en utvecklingsfas. Till detta kommer förlusten av förenklingen i systemet, som är viktig i sig mot bakgrund av den komplexitet som präglar övriga delar av regelverket och som ökar med övriga förslag från utredningen. Det ska här beaktas att en tredjedel av de som idag tillämpar denna regel för utdelningar drabbas direkt av den sänkta nivån.

Följande exempel illustrerar hur försämringen kan slå mot ovan nämnda ensamägare:

För många entreprenörer som utövar sin profession i ett eget ägt bolag skulle förslaget till försämrade förenklingsregel innebära att de, för att få ut samma nettoinkomst och för att klara sina levnadskostnader, skulle behöva arbeta flera veckor extra. Det kan enligt NSD antas att det för många skulle innebära en period motsvarande åtminstone tre veckor.⁷ Utifrån deras perspektiv innebär utredningens förslag till minskat utrymme i förenklingsregeln en dramatisk förändring av förutsättningarna för verksamheten. Enligt NSD slår en sådan förändring mot legitimiteten, förutsebarheten och därmed tilltron till regelverket. Detta är olyckligt mot bakgrund av behovet av ökat entreprenörskap, fler arbetstillfällen och tillväxt.

Till det ovanstående kommer att utredningen föreslår kraftigt skärpta krav på eget löneuttag för att använda lönebaserat utrymme. Detta kommer att leda till att fler är hänvisade till att använda förenklingsregeln. Dessa båda försämringar förstärker tillsammans den negativa effekten för företagandet.

Förslaget att en person inte får använda både förenklingsregeln och huvudregeln

Utredningens förslag är alltför ingripande i förhållande till syftet att förhindra s.k. inkomstomvandling. Det innebär att en fåmansföretagare med kvalificerade andelar i mer än ett företag inte får använda både förenklingsregeln och huvudregeln. Om denna möjlighet verkligen utgör ett betydande problem borde förslaget enligt vår uppfattning begränsas till situationer där företagen anses bedriva samma eller likartad verksamhet. Det är i dessa situationer det kan finnas brister. De skäl som utredningen anför mot denna mer begränsade lösning är inte övertygande. Förslaget komplicerar dessutom i onödan 3:12-reglerna ytterligare.

---

⁷ En kalkyl baserad på antagande om arvode 500 kr/timme, inkl. moms, och en marginalskatt på denna tillkommande arbetsinkomst om 50 procent ger exempelvis 3 veckor.

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Takreglerna

Utredningen föreslår att det införs ett gemensamt takbelopp för kapitalvinster och utdelningar. Det är vår bedömning att en sådan sammanläggning är principiellt korrekt och bidrar till en mer konsekvent beskattning. Utredningen föreslår dock att taket ska vara 100 inkomstbasbelopp och att tiden begränsas till ett år, med undantag för tilläggsköpeskillningar. För möjligheten att beakta successiva kapitalvinster innebär förslaget en försämring jämfört med dagens fem år. Beträffande utdelningar innebär nivån en skärpning.

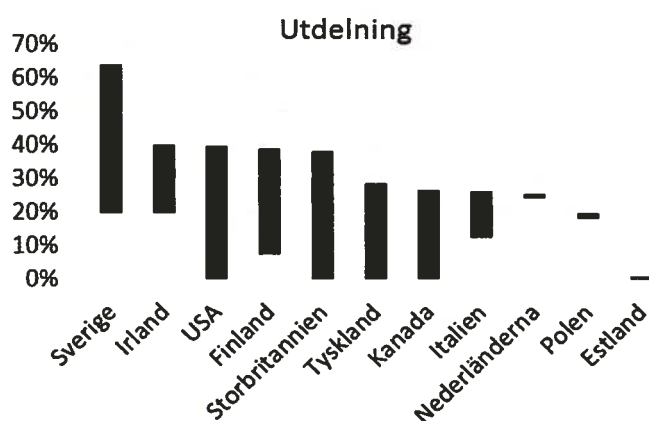
En sammanslagning av takreglerna är enligt NSD välkommen, dock är den av utredningen valda nivån hög och tidsperioden kort. Förslaget behöver enligt NSD justeras utifrån detta.

Skattesatserna

Utredningen föreslår att skattesatsen för inkomster inom gränsbeloppet höjs från 20 till 25 procent. Detta innebär en direkt och avsevärd skärpning som berör alla delägare med kvalificerade andelar omedelbart. Förslaget motsvarar statistiskt, vid en årlig sammanlagd utdelningsnivå på 50 miljarder kronor, ett ökat skatteuttag med 2,5 miljarder kronor. Till detta kommer att den ökade skattesatsen träffar redan upparbetade, men ännu inte utdelade, vinster.

Det är NSD:s uppfattning att utredningen i sin analys har underskattat betydelsen av den tillkommande risk det innebär att välja att bli aktiv företagare. Det är enligt NSD inte korrekt att fastställa en skattesats som inte beaktar denna tillkommande risk. Högre risk liksom lägre likviditet i 3:12-aktier motiverar en lägre skattesats. Det ska här även beaktas att Sverige, enligt en studie av Grant Thornton, redan har en hårdare kapitalinkomstbeskattning än omvärlden. I figur 7 nedan illustreras beskattningen av utdelning i de granskade länderna - utfallet beträffande kapitalvinster är liknande.⁸

Figur 7.

⁸ https://www.svensktnaringsliv.se/migration_catalog/Rapporter_och_opinionsmaterial/Rapporter/konkurrenskraften-i-sveriges-agarbeskattning_646644.html/BINARY/Konkurrenskraften%20i%20Sveriges%20C3%A4garbeskattning.pdf

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Behovet av att beakta skillnader i risktagande och den utifrån ett internationellt perspektiv relativt hårda svenska beskattningen av utdelningar och kapitalvinster är enligt NSD starka skäl mot att höja skattesatsen inom gränsbeloppet.

Det saknas enligt NSD skäl att ha kvar skattesatsen på den höga nivån 30 procent för inkomster över taknivån. Förslaget att sänka denna skattesats är principiellt riktigt, en viss förenkling och bra för balansen.

Generationskiften

Vid översynen av ägarskiften har syftet varit att säkerställa att avyttringar av kvalificerade andelar i möjligaste mån beskattas likformigt oberoende av om avyttring sker inom eller utom närståendekretsen.

NSD välkomnar utredningens förslag i dessa delar. Det är viktigt för legitimiteten att sådan diskriminering som förslaget tar sikte på elimineras. Utredningen synes dock inte ha tagit i beaktande att kreditgivare kan kräva att en företagare, som vid ett generationsskifte ska lämna över till nästa generation, lämnar en garanti till banken att han/hon stannar kvar i företaget till dess den nya ägaren visat sig klara av att fortsätta driften självständigt. Det föreslagna kravet på att den som överlåter företaget inte får vara fortsatt verksam bör därför slopas.

Konsekvensanalyser

De regler som utredningen föreslår förändringar av berör inte bara många delägare, utan även indirekt företag och anställda. Med detta följer att 3:12-regeverket är centralt för utvecklingen av det svenska näringslivet. Undersökningar har visat att fyra av fem jobb skapas i företag med färre än 50 anställda. Det är således angeläget med goda förutsättningar för mindre företag, inte minst i ljuset av de utmaningar Sverige står inför med hög arbetslöshet och många nyanlända att integrera i samhället och på arbetsmarknaden.

Utredningen har beräknat att de samlade förslagen medför en ökad skattebelastning för ägarna med nästan 5 miljarder kronor och att skatten höjs för drygt 150 000 delägare. Det kan noteras att eftersom inte alla delar ut varje år torde betydligt fler få höjd skatt på längre sikt. Enligt NSD:s beräkningar skulle 50 000 företagare av de 150 000 få skärpt skatt med 20 000 kronor eller mer. Då det stora flertalet 3:12-företagare är verksamma inom mogna branscher med relativt små marginaler, innebär en sådan skatteökning troligtvis vissa beteendeanpassningar. Givet utredningens metodik får vidare 11 000 delägare en skattehöjning överstigande 100 000 kronor. Denna grupp företagare står för mer än hälften av den av utredningen beräknade totala skatteskärpningen. Enligt NSD:s bedömning torde huvuddelen av dessa företagare och många andra till följd av skatteskärpningsförslagen ändra sina beteenden genom att

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

t.ex. dela ut mindre, minska verksamheten, avstå från expansion eller överväga utlandsflytt. Det kan inte heller uteslutas att den svarta sektorn kan komma att expandera. Det är enligt NSD uppenbart att konsekvenser av detta slag slår negativt mot entreprenörskap, sysselsättning och investeringar.

Enligt NSD ger inte utredningens konsekvensanalys tillräckliga underlag för att klarlägga effekterna av förslagen, vare sig på företagsekonomisk eller samhällsekonomisk nivå. I analysen nämns att förslagen bl.a. kan leda till minskat arbetsutbud, minskat företagande och minskade utdelningar. Någon närmare analys som ger vägledning kring följderna av en sådan utveckling finns inte i betänkandet. Dessa förändringar kan emellertid få betydande effekter för samhällsekonomin i stort och det kan inte uteslutas att det t.o.m. skulle kunna leda till minskade istället för ökade skatteintäkter. Det är enligt NSD en allvarlig brist att utredningen inte har gjort någon uppskattning av hur stora effekterna av de beteendeförändringar som följer med förslaget kan förväntas bli. Det går inte att bortse från regelverkets centrala roll för näringslivsklimatet och att förslagen innebär betydande försämringar av de skattemässiga villkoren för berörda delägare. Till detta kommer att Sverige behöver, kanske mer än någonsin, fler arbetstillfällen och ökad tillväxt.

Avslutning

Det är angeläget att ta fasta på hur entreprenörers verklighet ser ut och på de risker som är förknippade med företagande. Som redogjorts för ovan är det inte endast kapitalinsatsen som riskerats. Att starta och driva företag handlar även om personliga borgensåtaganden samt avstående från den trygghet som fast anställning och tillgången till en relativt säker månatlig inkomst innebär. Entreprenörens risk förstärks av att skattesystemet inte är proportionellt vad gäller marginalbeskattningseffekter hos ägaren vid vinster respektive förluster.

Utredningens förslag slår hårt mot företagandet. Förslaget kommer enligt NSD medföra den allvarliga konsekvensen att potentiella entreprenörer i minskad utsträckning kommer att ta steget från en trygg anställningsinkomst till ett riskfyllt entreprenörskap. Till detta ska läggas riskerna för att befintliga entreprenörer till följd av de kraftigt minskade incitamenten kan komma att avstå från att göra nya satsningar.

NSD avstyrker ett genomförande av de samlade förslagen. De bedöms få skadliga effekter för svenskt entreprenörskap och svensk ekonomi och för många delägare i fåmansföretag innebär förslagen en drastisk försämring som inte kan legitimeras. Det finns dock enskilda förslag som NSD tillstyrker eller ställer sig positiv till.

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Kansli: Postadress 114 82 Stockholm, Besöksadress Storgatan 19
Telefon 08/553 430 00, Telefax 08/553 430 99

NSD önskar avslutningsvis åter påtala att det är svårt att läka uppkomna skador genom senare förbättringar av 3:12-regelverket. Förtroendet för stabiliteten i de riskkompenserande delarna i regelverket har då redan tagit skada.

NÄRINGSLIVETS SKATTEDELEGATION

Johan Fall

Richard Hellenius

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv * Svensk Industriförening
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Kansli: Postadress 114 82 Stockholm, Besöksadress Storgatan 19
Telefon 08/553 430 00, Telefax 08/553 430 99